

Այս թղթածրարի քննարկումը պիտի շարունակվի ուրբաթ օր գումարուելիք լատուկ ժողովի մը ընթացքին, ինչպես նաեւ համաձայնութիւն գոյացաւ միջին տնտեսաբանութեան ելեկտրականութեան խնդիրի կայուն կարգաւորման համար առաջարկուած ծրագիրներուն շուրջ:

Շար.ը՝ էջ 8

«Ц.»

Ըստ օրաթերթի տեղեկություններուն, Մեքայի դաշինքի (Փաքիստան, Մուսուլման կրօնի եւ Թուրքիա) անդամ երկիրներուն կողմէ 5 հոկտեմբերին Ռիֆտի մէջ որդեգրուած՝ միացեալ պաշտպանութեան պարտաւորութիւններուն գործնական իրականացման անյապարհ անցելուն եւ գիտութեան ուժերու տեղակայման մասին որոշման ծիրին մէջ, Թուրքիան իր փոքր ու միջին հաստիքներամբ հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերու միջոցով պիտի մասնորոշումը պէտք է տայ Թուրքիոյ խորհրդարանը: Կ'անկալիոր, որ այդ մէկը պիտի կատարուի այս ամիս:

Բաց մամուլի տուեալներով՝ Թուրքիան ռազմականայնորդ ունի 12 երկիրներուն մէջ: Անոնք մեծագոյնը ըլ գտնուի հիւսիսային Կիպրոսի մէջ, ուր տեղակայւած են աւելի քան 30 հազար զինուորներ: Թուրքիան նաեւ ռազմականայնորդ ունի Քաթարի, Իրաքի, Սուրիոյ, Սոմալիի, Լիբիանաիոյ եւ շարք եւ այլ երկիրներուն մէջ:

Շար.ը՝ էջ 8

Բաց մամուլի տուեալներով՝ Թուրքիան ռազմակայաններ ունի 12 երկիրներում։ Անոց մեծագոյնը երբ գտնուի հիւսիսային Կիպրոսի վրէջէքէն, ուր տեղակայուած են աւելի քան 30 հազար զինուորներ։ Թուրքիան նաեւ ռազմակայաններ ունի Զաթարի, Իրաքի, Սուրիոյ, Սոմալիի, Լիբիանիոյ եւ շարք մը այլ երկիրներում։

ՍՓԻՒՌՔԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶՕՐԱՇԱՐԺԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏԱԳԻՐՆԵՐ (Գ.)

ՍՓԻՌՔԻ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ԵՒ ՎԵՐԱՇԽՈՒԺԱՑՈՒՄ ՅԱՆՈՒՆ ԶԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ

Սփիւռքի դերակատարութիւնը պէտք է դուրս բերուի բարեսիրական կամ մշակութային սահմանափակ շրջանակներէն եւ զայն պէտք է տեղաւորել միջազգային իրաւունքի ու քաղաքական ազդեցութեան դաշտին մէջ։ Այս մօտեցումը սփիւռքը կը դիտէ որպէս ռազմավարական դերակատար։

Հայկական պետութեան զուգահեռ դիւանագիտութեան գաղափարը տեսականօրէն գրաւիչ է, բայց գործնականօրէն կախեալ կը մնայ այն պետութիւններու քաղաքական կամքէն, որոնցմէ միջամտութիւն կ'ականկալուի։ Միջազգային իրաւունքը յաճախ կը գործէ ուժային քաղաքականութեան սահմաններուն մէջ, եւ ոչ միշտ՝ իրաւական սկզբունքներու մաքուր կիրարկութեամբ։

«Սփիւռքներու իրաւունք» հասկացողութիւնը հետաքրքրական եւ նորարար գաղափար մըն է, սակայն ներկայիս միջազգային համակարգը տակաւին հիմնը-ւած է ինքնիշխան պետութեան վրայ։ Հետեւեալքար այս գաղափարը աւելի շատ երկարաժամկետ տեսլական է, քան՝ մօտ ապագային իրագործելի քաղաքական ծրագիր։

 ՈԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՅԱՐԿ՝ ՍՏԵՂՇԵՆ ԶԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՐԱՄԱՅԻՆ ԵՒ ԴԻՄԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑԱՆՑ Սփիւռքի ազդեցութիւնը համակարգուած եւ երկարաժամկետ դարձնելու համար անհրաժեշտ է ստեղծել համաշխարհային մշտական ցանց մը, որ պիտի համախմբէ՝ - Միջազգային իրաւաբաններ, - Դիւանագետներ, - Ակադեմականներ, - Քաղաքական վերլուծաբաններ, - Մարդու իրաւունքներու մասնագետներ, - Սփիւռքեան կազմակերպութիւններ։ Այս կառոյցին հիմնական առաքելութիւնը պիտի ըլլայ. 1.- Արցախի վերադարձի իրաւունքի պաշտպանութիւնը, 2.- Հայ գերիներու հարցի միջազգայինօրէն առաջ մղումը, 3.- Հայոց ցեղասպանութեան եւ փոխհատուցման հարցերու իրաւական զարգացումը, 4.- Հայաստանի ինքնիշխանութեան եւ ժողովրդավարութեան վերաբերող հարցերու մշտադիտարկումը, 5.- «Սփիւռքներու իրաւունք» գաղափարին տեսական եւ գործնական զարգացում։
--

ՅԵՐԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՐ ԳՈՐԾԵՆՆԹՅՑ

Հայ ժողովուրդին դէմ իրականացուող ցեղասպանութիւնը պէտք է դիտարկել որպէս 1915 թուականի պատմական իրադարձութիւն, այլ՝ որպէս շարունակական, կազմակերպուած եւ փուլ առ փուլ զարգացող գործընթաց։

ՈԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՅԱՐԿ՝ ՍՏԵՂՇԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԶԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՑԱՆՁՆԱԽՈՒՄ

Հիմնական գաղափարէն կը բխի այն, որ հայ ժողովուրդը պէտք ունի մշտական կառոյցի մը, որ ցեղասպանական սպառնալիքները դիտարկէ ոչ միայն որպէս պատմական կամ իրաւական խնդիր, այլ՝ որպէս ազգային անվտանգութեան հարց։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱՇՆՈՒՐ 2040

Պատմութեան ընթացքին հայ ժողովուրդի գոյատեւման հիմնական գաղտնիքը եղած է ոչ թէ միայն պետականութիւնը կամ ռազմական յաղթանակները, այլ՝ լեւ՝ մշակոյթի, լեզուի եւ կրթութեան վրայ հիմնուած ազգային ինքնութեան ստեղծումը։ Այս մօտեցումը կը միտի խնդիրը դիտել 50-100 տարուան հեռանկարով՝ կեդրոնանալով այն գործօններուն վրայ, որոնք կ'որոշեն ազգի գոյատեւումը իրերայաջորդ սերնդափոխութեան ընթացքին։

Ազգային ինքնութիւնը կը պահպանուի հաստատութիւններով։ Պատմական օրինակները ցոյց կու տան, որ հայութեան ամէնէն մեծ յաջողութիւնները կրթական եւ մշակութային ներդրումներու արդիւնք եղած են։ Ժողովրդագրական եւ մշակութային վտանգներու սթափ գնահատականը, մասնաւորաբար ներկայացւած դպրոցական վիճակագրութիւնները ցոյց կու տան, որ ներկայ համակարգը երկարաժամկետ հեռանկարի մէջ անբաւարար է։

Ուստի կ'առաջարկուի ստեղծել «Համաշխարհային հայկական կրթական վերածնունդ 2040» նախաձեռնութիւնը, որուն նպատակները պիտի ըլլան.

- 1.- Սփիւռքի հայկական դպրոցներու ընդգրկումը 15 տարուան ընթացքին բարձրացնել 30-40 տոկոսի,
- 2.- Տարբեր երկիրներու մէջ ստեղծել charter school, immersion school եւ bilingual education օրինակով հաստատութիւններ,
- 3.- Հիմնել համաշխարհային «Հայկական կրթական ինկուբատոր (հնոց)»՝ նոր դպրոցներու եւ կրթական ծրագիրներու ստեղծման աջակցութեան համար,
- 4.- Զարգացնել առցանց եւ արհեստագիտական կրթական հարթակներ, որոնք կը հասնին այն ընտանիքներուն, որոնց զաւակները հայկական դպրոցներ չեն յաճախեր։
- 5.- Ստեղծել հայկական ինքնութեան, լեզուի եւ պատմութեան փոխանցման միջազգային միասնական ռազմավարութիւն։

ՍՓԻՌՔԻ ԿԱԶՄԱՎԵՐՈՎԱԿԱՆ, ՆԻԹԱԿԱՆ ԵՒ ԶԱՐԶԱԿԱՆ ՀՅՈՐԱՑՈՒՄ

Միւս կարեւոր ուղղութիւնը հիմնականօրէն կեդրոնացած է Սփիւռքի կազմակերպական, նիւթական եւ քաղաքական հզօրացման գործնական պայմաններուն վրայ՝ զբաղելով կառավարման, կազմակերպման եւ ազդեցութեան գործիքակազմերով։

Այս մօտեցման հիմնական արժեքը անոր գործնական եւ իրատեսական բնոյթն է, քանի որ սփիւռքի մեծամասնութիւնը անմիջականօրէն ներգրաւուած չէ ազգային գործունեւութեան մէջ, եւ անհրաժեշտ է հասնիլ այդ լայն շրջանակներուն։ Առանձնապէս կարեւոր է նիւթական անկախութեան վրայ դրուած շեշտը, քանի որ տնտեսական ենթակառոյցները անհրաժեշտ են երկարաժամկետ ազդեցութեան համար։ Կարեւոր է նաեւ պետութեան եւ կառավարութեան տարբերակման գաղափարը, որպէսզի քաղաքական տարակարծութիւնները չվերածուին պետական շահերու նկատմամբ անտարբերութեան։

Ուստի կ'առաջարկուի ստեղծել «Համաշխարհային սփիւռքեան զարգացման հիմնադրամ», որուն հիմնական նպատակները պիտի ըլլան.

- 1.- Ապահովել սփիւռքեան կառոյցներու երկարաժամկետ ֆինանսաւորում,
- 2.- Աջակցիլ նոր սերունդի առաջնորդական եւ կազմակերպչական ծրագիրներուն,
- 3.- Զարգացնել թուային հաղորդակցութեան եւ համահայկական տեղեկատւական հարթակներ,
- 4.- Ֆինանսաւորել համայնքային եւ քաղաքական ազդեցութեան ծրագիրներ,
- 5.- Ուսումնասիրել եւ մշակել Հայաստանի պետական համակարգին մէջ սփիւռքի ներկայացուցչութեան օրէնսդրական *մոտել*ներ (նախատիպեր)։

ԵՐԲ ՕՐԵՆՔԸ ԶԵՆՔԻ ԿԸ ՎԵՐԱԾՈՒԻ

Օրէնքի գերակայութեան եւ օրէնքով կառավարելու միջեւ եական տարբերութիւն կայ։ Առաջինը ժողովրդավարական կարգի հիմքն է, իսկ երկրորդին պարագային, օրէնքը կրնայ վերածուիլ իշխանութեան ձեռքին քաղաքական գործիքի։

Օրէնքի գերակայութիւն՝ կը նշանակէ, որ բոլորը՝ նախագահէն ու վարչապետէն մինչեւ ոստիկանն ու դատաւորը, ենթակալ են միեւնոյն օրէնքներուն։ Օրէնքը պէտք է հաւասարապէս կիրարկուի բոլորին նկատմամբ, իսկ անկախ դատարանները պէտք է ի վիճակի ըլլան զսպելու նաեւ պետական իշխանութիւնը։

Իսկ օրէնքով կառավարումը կը սկսի այն պահիւն, երբ իշխանութիւնը օրէնքները, դատական գործընթացները, հետապնդումներն ու պետական վարչամեքենան կը գործածէ իր հակառակորդները ճնշելու կամ լռեցնելու նպատակով՝ միաժամանակ ինքզինք գերծ պահելով նոյն չափանիշներուն ենթարկուելէ։

Այս տարբերութիւնը զուտ իրաւաբանական կամ տեսական հարց չէ։ Անիկա ժողովրդավարութեան գլխաւոր փորձաքարերէն մէկն է։ Պետութիւն մը կրնայ ունենալ սահմանադրութիւն, դատարաններ եւ ընտրութիւններ, սակայն եթէ օրէնքը ընտրովի կերպով կը կիրարկուի, ժողովրդավարական հաստատութիւնները աստիճանաբար կը կորսնցնեն իրենց իսկական բովանդակութիւնն ու նշանակութիւնը։

Հայաստանի պարագային, խնդիրը օրէնքներու բացակայութիւնը չէ։ Հիմնական հարցն այն է, թէ պետական հաստատութիւնները որքանով անաչառ եւ հաւասար կերպով կը կիրարկեն գաւտնք։

2018-ի «թաւշայ յեղափոխութենէ» ետք Հայաստանը ձեռնարկեց շարք մը բարեփոխումներու, ներառեալ՝ փտածութեան դէմ պայքարի միջոցառումներ եւ դատական համակարգի փոփոխութիւններ։ Սակայն բարեփոխումներու մասին օրէնքներ ընդունիլը ինքնին բաւարար չէ։ Եականը այն է, թէ այդ օրէնքները գործնականին մէջ ինչպէ՛ն կը կիրարկուին. ո՞վ կը հետաքննի, ո՞վ կը մնայ անձեռնմխելի, ո՞վ կը լռեցուի, եւ արդեօք դատարանները կրնա՞ն իշխանութեան դէմ անկախ որոշումներ կայացնել։

Մարդու իրաւունքներուն վերաբերող վերջին զեկոյցները այս առումով մտահոգիչ պատկեր մը կը պարզեն։ Human Rights Watch-ը բազմիցս ուշադրութիւն հրաւիրած է՝ դատական անկախութեան խնդիրներուն, ոստիկանութեան կողմէ ենթադրեալ բռնութիւններու անբաւարար ըննութեան, նախնական կալանքի չափազանց լայն կիրարկման, պետական հսկողութեան ընդլայնման եւ լրատուամիջոցներուն նկատմամբ իրաւական ճնշումներուն։

2025-ի առաջին կիսամեակին լրատուամիջոցներու պաշտպանութեամբ զբաղող կազմակերպութիւն մը արձանագրած է մամուլին նկատմամբ ճնշման 61 դէպք եւ զրպարտութեան վերաբերող 29 նոր դատական գործ։ Անոնցմէ 15-ը ներկայացուած էին պետական մարմիններու կամ գործող եւ նախկին պաշտօնատարներու կողմէ։

Այս թիւերը, անշուշտ, չեն նշանակեր, որ ամէն դատական գործ անպայման քաղաքական բնոյթ ունի, կամ թէ՛ ամէն պետական պաշտօնատար չարաշահումի կը դիմէ։ Սակայն ընդհանուր պատկերը մտահոգիչ է։ Օրէնքը կրնայ թուղթի վրայ բոլորին համար նոյնը ըլլալ, բայց գործնականին մէջ՝ բոլորովին տարբեր կերպով կիրարկուի։

Օրինակ՝ զրպարտութեան մասին օրէնքը կըրնայ ծառայել մարդոց համբաւը պաշտպանելու նպատակին։ Սակայն եթէ անոր միջոցով լրագրողները շարունակաբար դատարաններ քաշիւն, նոյն օրէնքը կրնայ նաեւ վերածուիլ լռեցնելու միջոցի։ Լրագրողը կրնայ սկսիլ հարց տալ ինքն իրեն՝ արժե՞ հետաքննել ազդեցիկ պաշտօնատար մը, եթէ հետեւանքը տարիներ տեւող դատական քաշշուրք եւ ծանր ծախսեր պիտի ըլլան։

Նոյնը կը վերաբերի պետական հսկողութեան։ Անիկա որոշ պարագաներու կրնայ անիւրաժեշտ ըլլալ հանրային անվտանգութեան ապահովման համար, սակայն միաժամանակ կրնայ քաղաքացիներուն մէջ վախի մթնոլորտ ստեղծել՝ զանոնք ետ պահելով բողոքելէ, կազմակերպուելէ կամ ազատօրէն արտայայտուելէ։

Նախնական կալանքն ալ ծանր յանցագործութիւններու կամ բացառիկ պարագաներու ընթացքին կրնայ անհրաժեշտ միջոց մը ըլլալ։ Սակայն երբ անիկա չափազանց երկար կը տեւէ կամ չափազանց լայն կերպով կը կիրարկուի, կրնայ փաստացի պատիժի վերածուիլ՝ դեռ անձին մեղաւորութիւնը չհաստատուած։

Այլ խօսքով, իշխանութեան որեւէ գործողութեան «օրինական» ձեւակերպում տալը զայն ինքնաբերաբար ժողովրդավարական չի դարձըներ։ Ժողովրդավարական օրինականութիւնը կը պահանջէ նաեւ՝ արդար դատաքննութիւն, համաչափութիւն, հաւասար վերաբերմունք եւ իշ-

խանութենէն անկախ վերահսկողութիւն։

Միացեալ Նահանգներն ալ գերծ չեն այս վտանգէն։ Վերջին տարիներուն այնտեղ եւս լուրջ բանավեճ ծաւալած է այն հարցին շուրջ, թէ գործադիր իշխանութիւնը որքա՞ն հեռու կրնայ երթալ՝ փորձելով շրջանցել Քոնկրէսի սահմանած սահմանափակումները, դատական վերահսկողութիւնը կամ անհատական իրաւունքներու պաշտպանութիւնը։

Ամերիկեան փաստաբաններու ընկերակցութիւնը 2025-ի սկիզբը զգուշացուցած էր շարք մը քայլերու մասին, զորս օրէնքի գերակայութեան համար վտանգաւոր նկատած էր։ Անոնց շարքին էին Քոնկրէսի ստեղծած որոշ կառոյցներ առանց անոր համաձայնութեան լուծարելու փորձերը, ինչպէս նաեւ՝ պետական պաշտօնեաներու նկատմամբ ձեռնարկուած այնպիսի քայլեր, որոնք կրնային շրջանցել անոնց օրէնքով երաշխաւորուած պաշտպանութիւնը։

Ամերիկեան սահմանադրական ընկերակցութիւնն ալ քննադատած է ներգաղթի ոլորտին մէջ այնպիսի միջոցներու գործածութիւնը, որոնք կըրնան սահմանափակել արդար լսումի կողմ դատական վերանայման իրաւունքը։ Նման մտահոգութիւններ արտայայտուած են նաեւ համալսարաններու եւ իրաւաբանական ընկերութիւններու նկատմամբ քաղաքական ճնշումներու առընչութեամբ։

Բնական է, որ մարդիկ անհամաձայն ըլլան կառավարութեան վարած քաղաքականութեան, գործադիր հրամանագիրներուն կամ ներգաղթի հարցերուն շուրջ։ Այդ իսկ է ժողովրդավարութեան էութիւնը։ Վտանգը, սակայն, կը սկսի այն պահիւն, երբ իշխանութիւն մը կը կարծէ, թէ կըրնայ ըստ իր քաղաքական շահերուն ընտրել՝ ո՞ր օրէնքը պիտի յարգէ, ո՞ր դատական որոշումը պիտի գործադրէ եւ ո՞ր սահմանադրական երաշխիքը պիտի անտեսէ։

Կառավարութիւն մը չի կրնար մէկ կողմէ խօսիլ օրէնքի նկատմամբ յարգանքի մասին, իսկ միւս կողմէ՝ դատաւորները նկատել խոչընդոտ, քննադատները՝ թշնամի, իսկ արդար դատաքննութեան սկզբունքը՝ ըստ կամս կիրարկուող կանոն։

Օրէնքով կառավարումը յաճախ արտաքուստ լիովին օրինական տեսք ունի։ Օրէնքներ կը մեքերուին, հրամանագիրներ կը ստորագրուին, դատական գործեր կը բացուին, եւ ամէն քայլ կը հիմնաւորուի «անվտանգութեան», «արդիւնաւէտութեան» կամ «ժողովուրդի շահերին» անունով։

Ծիշդ այդ պատճառով ալ անկախ վտանգաւոր է։ Բացայայտ բռնապետութիւնը չի թաքցնել, որ վերջնական որոշողը իշխանութիւնն է։ Իսկ օրէնքով կառավարող իշխանութիւնը կը փորձէ ստեղծել այն տպաւորութիւնը, թէ իր բոլոր քայլերը օրինական եւ հիմնաւոր են, մինչդեռ օրէնքի ամբողջ մեքենան կրնայ աստիճանաբար ծառայեցուիլ քաղաքական կամ անձնական նպատակներու։

Հայաստանն ու Միացեալ Նահանգները շատ տարբեր երկիրներ են՝ իրենց չափերով, պատմութեամբ եւ պետական հաստատութիւններով, սակայն անոնք փորձառութենէն բխող հիմնական դասը նոյնն է։

Ժողովրդավարութիւնը չի պահպանուիր միայն սահմանադրութիւն, դատարաններ եւ ընտրութիւններ ունենալով։ Անիկա կը պահպանուի այն ժամանակ, երբ իշխանաւորը կ'ընդունի դատարանին մէջ իր կրած պարտութիւնը, ոստիկանութիւնը պատասխանատուութեան կ'ենթարկուի իր գործողութիւններուն համար, լրագրողները կրնան ազատօրէն հետաքննել իշխանութեան գործունեւութիւնը, իսկ իրաւական պաշտպանութիւնը կը տարածուի նաեւ անոնց վրայ, որոնք ժողովրդակաւութիւն չեն վայելեր կամ իշխանութեան քաղաքական հակառակորդներն են։

Լուծումը ընտրովի վրդովմունքը չէ։ Բաւարար չէ օրէնքի չարաշահումը դատապարտել միայն այն ժամանակ, երբ զայն կը կատարէ «միւս կողմը»։

Չափանիշը պէտք է բոլորին համար նոյնը ըլլայ. ո՞չ մէկ ղեկավար օրէնքի վեր է, ո՞չ մէկ քննադատ պէտք է զրկուի օրէնքի պաշտպանութենէն, եւ ո՞չ մէկ դատական կամ իրաւական գործընթաց պէտք է վերածուի քաղաքական վերահսկողութեան կամ հաշուեդրոյրի գործիքի։

Այս է օրէնքի գերակայութիւնը։ Մնացեալը պարզապէս օրէնքով կառավարում է։

ՍՈՒՐԻԱ

ՀԱՅ ԵՐԵՔ
ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏՆԵՐՈՒ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

29 սեպտեմբերին Սուրիոյ Հայ անտարանական համայնքի համայնքապետ վեր. դոկտ. Յարութիւն Սելիմեանի հիւրընկալութեամբ, Բերիոյ հայոց թեմի առաջնորդ Մակար արք. Աշգարեան, Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց առաջնորդ Պետրոս արք. Միրիաթեան եւ համայնքապետը հանդիպում ունեցան Հայ անտարանական համայնքապետարանին մէջ:

Համագործակցութեան ոգիով համայնքապետները արծարծեցին ներկայ իրավիճակին առնչուող գաւազան հարցեր եւ անդրադարձան յառաջիկայ ծրագիրներուն:

ՔԱՆԱՍՍՍ

ԴՈԿՏ. ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ
ԵՐԵՔ ՀԱՏՈՐՆԵՐՈՒ
ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ

Կազմակերպութեամբ Համազգային Զեպեքի «Սաւահիկ» մասնաճիւղի գրական յանձնախումբին եւ Զեպեքի Հայ դատի յանձնախումբին, 24 սեպտեմբերին, Մոսկուայի Հայ կեդրոնի «Ահարոնեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ դոկտ. Վարդան Մատթէոսեանի «Armenians In The Modern And Early Modern World / The Politics Of Naming The Armenian Genocide / Language, History And «Medz Yeghern»», «A Woman Of The World: Armen Ohanian / The «Dancer Of Shamakha»» եւ «The Colour Of Choice / The Armenians And The Politics Of Race In The United States And Germany (1890-1945) / Տիպարը մարդկանց ցեղերու» գիրքերուն ներկայացումը:

Համազգային Զանաւայի Շրջանային վարչութեան անունով Կարին Գասապեան յայտնեց, որ երեկոյի ընթացքին պիտի ծանօթանանք Վարդան Մատթէոսեանի երեք ուշագրաւ աշխատութիւններու, որոնք տարբեր տեսանկիւններէ կը լուսաբանեն Հայոց պատմութեան, ինքնութեան, քաղաքականութեան եւ ընդհանուր փորձառութեան կարեւոր երեսները,

Շաբ.ը՝ էջ 6

ԵԳԻՊՏՈՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ
35-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ՝
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՐԲ
«ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ

21 սեպտեմբերին Եգիպտոսի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութիւնը, գլխաւորութեամբ Արմէն Սարգսեանի, տոնախմբեց Հայաստանի Հանրապետութեան վերանկախութեան 35-ամեակը:

Այս տարի տօնակատարութեան գեղարուեստական բաժինը վստահուած էր Գահիրէի Ազգային առաջնորդարանի «Արաքս» երգչախումբին՝ ղեկավարութեամբ Միրիան Ղազէլեանի: «Արաքս» իր մասնակցութիւնը բերաւ խումբի երիտասարդական կազմով. Անուշ Թորիկեան, Բերլա Եսայեան, Եւա Գասպարեան, Կրեթթա Եսմերեան, Մարալ Մանուկեան եւ Նատա Ղազարեան:

Խումբը մեկնաբանեց Հայաստանի եւ Եգիպտոսի քայլերգները, ինչպէս նաեւ՝ «Հայոց աշխարհ», «Երեւան-Երեւոնի», «Երազ իմ երկիր», եւ «Հայաստան աշխարհ» երգերը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԱՐՅԱՆԻ ԳԵՐԻՆԵՐԸ ԱԶԱՏ
ԱՐՁԱԿԵԼՈՒ ՊԱՅՔԱՐԸ ԾԱՆՕԹԱՅՈՒՅ
ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՀՅԴ Արեւմտեան Ամերիկայի Կեդրոնական կոմիտէին հրաւերով, Մարդկային իրաւունքներու եւ ըրողական դատարանին մէջ հայ գերիներու շահերու ներկայացուցիչ Սիրանուշ Սահակեան Լոս Անճելըս այցելեց՝ Պաքուի մէջ պահուող հայ պատանդներու եւ Արցախի բռնի տեղահանուած ժողովուրդի իրաւական ու քաղաքական պայքարին ծիրէն ներս:

Սահակեան, որ Արդարութեան եւ մարդկային իրաւանց հայ իրաւաբանական կեդրոնի գործադիր վարիչն է, Արեւմուտեց այցելեց Ամերիկայի Հայ դատի յանձնախումբին կողմէ Զոնկրեսի շէնքին մէջ Արցախի իրաւանց նուիրուած ձեռնարկին մասնակցելէն ետք: Ան այդ ձեռնարկին գլխաւոր բանախօսն էր:

22 սեպտեմբերին Պրայնքի «Պեշիկ Մարտիրոսեան» երիտասարդական կեդրոնին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիպում Սահակեանի հետ:

Օրուան հանդիսավար Էնի Պետեանի բարի գալուստի խօսքէն ետք ՀՅԴ Արեւմտեան Ամերիկայի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ Լեւոն Պարոնեան շնորհակալութիւն յայտնեց Սահակեանին՝ Ազրայէճանի մէջ պահուող հայ բանտարկեալներու, ներառեալ Արցախի քաղաքական եւ ռազմական ղեկավարութեան պաշտպանութեան ի նպաստ իր տարած աշխատանքին համար: Ան շեշտեց, որ Արցախը կը շարունակէ գոյութիւն ունենալ, աւելցնելով, որ այդ հաստատուումը չի կրնար պարզ կարգախօս մնալ, այլ՝ պարտաւորութիւն է աշխատելու բանտարկեալներու ազատութեան համար, պաշտպանելու արցախահայութեան իրաւունքները: Պարոնեան Նշեց, որ սփիւռքի հաստատութիւնները գոյութիւն ունին հայ ժողովուրդին ծառայելու համար, շեշտելով, որ այս պարտականութիւնը անլի ծանրացած է, երբ Հայաստանի կառավարութիւնը Արցախի հարցը փակուած կը նկատէ: Ան անդրադարձաւ նաեւ ՀՕՄ-ի եւ ՀՄԸՄ-ի աշխատանքներուն՝ արցախցի ընտանիքներուն ի նպաստ, ինչպէս նաեւ Կեդրոնական կոմիտէի համագործակցութեամբ վարժարաններու այցելութիւններու, պատանդներու իրաւական պաշտպանութեան ի նպաստ՝ 27 սեպտեմբերի հանգանակային ծրագիրին եւ ՀԵԴ-ի առաջնորդութեամբ 8 նոյեմբերին Կլենտէյլի մէջ նախատեսուած ցոյցին մասին, որուն նպատակն է յիշեցնել, թէ Արցախի հարցը փակուած չէ:

Ապա Միրանուշ Սահակեան ներկայացուց մանրամասն տեղեկութիւններ միջազգային եւ շրջանային իրաւական այն ուղիներուն մասին, որոնք կը հետապնդուին ի նպաստ պատանդներու ազատ արձակման եւ անդրադարձաւ հայ բանտարկեալներու դիմագրաւած պայմաններուն, եւ Արցախի ժողովուրդի իրաւունքներու պաշտպանութեան շարունակական իրաւական պայքարին: Հաւաքին յաջորդեց հարցում-պատասխանի բաժին:

Ծրագիրը փակուեցաւ Արցախի թեմի բազմամեայ նախկին առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսեանի օրհնութեան խօսքով:

●Նոյն օրը Սահակեան հանդիպում ունեցաւ քոնկրետական Լորա Ֆրիտմընի հետ՝ ընկերակցութեամբ Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ դատի յանձնախումբի վարչութեան անդամ իրաւաբան Լարա Երեցեանի, գործադիր վարիչ Ռուբեն Կարապետեանի եւ համայնքային գործիչ Անդրանիկ Աբոյեանի: Պատուիրակութիւնը շեշտեց՝ Պաքուի մէջ պահուող հայ պատանդներու հարցին իրատապութիւնը, բռնի տեղահանուած արցախահայութեան իրաւունքները եւ ամերիկեան միջամտութեան անհրաժեշտութիւնը:

Սահակեան նաեւ հանդիպեցաւ Կլենտէյլի քաղաքապետ Արտաշէն Զասախեանի հետ, ապա խօսք առաւ Կլենտէյլի քաղաքապետական խորհուրդին առջեւ՝ պատանդներու տազնապալի վիճակին մասին: Սահակեան ներկայացուց Եւրոպական դատարանին մօտ ընթացող իրաւական աշխատանքները: Զասախեան ողջունեց Սահակեանը եւ խոր մտահոգութիւնը յայտնեց ազրայէճանական բանտերու մէջ պահուող հայերուն համար եւ վերահաստատեց Կլենտէյլի աջակցութիւնը՝ զանոնք ազատ արձակման եւ արցախահայերու իրենց հայրենիքը վերադարձնելու ջանքերուն: Քաղաքապետական խորհուրդի անդամ Էլէն Ասատրեան նոյնպէս հաստատեց քաղաքին աջակցութիւնը՝ Հայ իրաւաբանական կեդրոնի ճիգերուն: 21 սեպտեմբերին Սահակեան այցելեց Հայ-ամերիկեան թանգարան, ուր դիմաւորուեցաւ Գործադիր խորհուրդի ատենապետ Պերը Կարապետեանի կողմէ եւ գրուեց Արցախի պատմութեան եւ անոր ժողովուրդի փորձառութիւններուն մասին: Սահակեանին կ'ընկերակցէին Հայ իրաւաբանական կեդրոնի վարչութեան անդամ իրաւաբաններ՝ Սթիւ Տետեան եւ Արմէն Յովհաննէսեան, որ նաեւ կը ծառայէ թանգարանի Հոգաբարձուներու խորհուրդին, իբրեւ Հայ մշակութային հիմնարկութեան ներկայացուցիչ:

●23 սեպտեմբերին Սահակեան այցելեց Վահան եւ Անուշ Շամլեան ազգային վարժարան, ուր հանդիպեցաւ աշակերտներուն հետ՝ Կեդրոնական կոմիտէին համարործող դպրոցական ծրագրին ծիրէն ներս, որուն նպատակն է Արցախը վառ պահել գալիք սերունդի գիտակցութեան մէջ: Ան այցելեց նաեւ Ռոզ եւ Ալեք Փիլիպոս ազգային վարժարան, Սրբոց Նահատակաց Ֆերահեան ազգային վարժարան եւ ՀԲԸՄ-ի Մանուկեան-Տեմիրճեան վարժարան:

●25 սեպտեմբերին Սիրանուշ Սահակեան այցելեց Ազգային առաջնորդարան եւ հանդիպում ունեցաւ թեմի առաջնորդ Գեղամ արք. Կաշեբեանի հետ: Ծանօթացման ընթացքում իրար հարցադրեցին Սահակեանի ստանձնած Է նման բարձրաստիճան դատաիրաւական պաշտօն եւ

Շաբ.ը՝ էջ 6

ՍԱՀՈՒԱՆ 10-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ՀԱՄԱՅՆԸ
ՄԵԾԱՐԵՅ
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԳՈՒՆՏԱՔԵՃԵԱՆԻ ՎԱՍՏԱԿԸ

Վարուժան Գունտաքեանի մահուան 10-րդ տարեկիցին առիթով վերջերս Հոլիվուտի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն, որուն յաջորդեց ընդունելութիւն՝ Եկեղեցւոյ կից գտնուող Հայ երիտասարդաց կեդրոնին մէջ: Ձեռնարկը հանգանակեց 30 հազար ամերիկեան տօլար՝ սատարելու համար ծրագիրները այն կազմակերպութիւններուն, որոնք Վարուժանը շատ կը սիրէր: Այս նախաձեռնութիւններուն

շարքին են՝ Հոլիվուտի Հայ երիտասարդաց կեդրոնին եւ Հայ երիտասարդաց դաշնակցութեան գրասենեակի

Շաբ.ը՝ էջ 6

ԻՐԱՆ

ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԵԹՐՈՅԻՆ ՄԷՉ՝
1980-1988 ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ
ԶՈՀՈՒԱԾ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ
ԴԻՄԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ
ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս Թեհրանի «Մարիամ-Է Մողատտաս» (Օրինեալ Կոյս Մարիամ) մեթոդի կայարանին մէջ տեղի ունեցաւ 1980-1988 Իրան-Իրաք պատերազմին զոհուած հայ զինուորներու դիմանկարներու ցուցահանդէս:

Իրանի մէջ աւանդութիւն դարձած է ամէն տարի այցելելու Իրան-Իրաք պատերազմին զոհուած քրիստոնէայ զինուորներուն ընտանիքներուն: Սուրբ Ծննդեան նախօրէին նման այցելութիւններ կը կատարեն պետութեան բարձրաստիճան ներկայացուցիչները, ներառեալ՝ երկրի գերագոյն առաջնորդը:

«Մարիամ-Է Մողատտաս» մեթոդի կայարանը անուանուած է Իրանի հայկական համայնքին ի պատիւ եւ դարձած է Թեհրանի մէջ անոր պատմական ներկայութեան խորհրդանշաններէն մէկը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՅՐԸ
ՀԱՆԴԻՊԵՅԱԼ ՏԻՏԻՄՈՒԲՈՅԻ,
ՕՐԵՍԹԵԱՏԱՅԻ ԵՒ ՍՈՒՖԼԻԻ
ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԻՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ

26 սեպտեմբերին Յունաստանի հայոց թեմի առաջնորդ Սահակ եպս. Եմիշեան, Ս. Գեորգ զօրավարի տօնին առիթով Տիտիմոթիքոյ այցելութեան ընթացքին, հանդիպում ունեցաւ Տիտիմոթիքոյի, Օրեսթիատայի եւ Սուֆլիի մետրոպոլիտ Տամասքինոսի եւ Տիտիմոթիքոյի քաղաքապետ Ռոմիլոս Կաժիեանի հետ: Սրբազան հօր կ'ընկերակցէին շրջանի հովիւ Դանիէլ քնյ. Գալօլեան եւ Տիտիմոթիքոյի Թաղային խորհուրդի ատենապետ Հմայեակ Անտոնեան: Հանդիպումին ներկայ եղան նաեւ Թաղային խորհուրդի նախկին ատենապետ Թորոսեան եւ Ազգային վարչութեան նախկին անդամ Գեորգ Պողոսեան:

Սրբազան հայրը քաղաքապետին տեղեկութիւններ տուաւ Ս. Գեորգ Եկեղեցւոյ վերանորոգութեան աշխատանքներու ընթացքին մասին, իսկ մետրոպոլիտին հետ քննարկեց համայնքներուն միջեւ գործակցութեան նախաւորութիւնները:

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑ՝ ՄԱՐԱԼ ՄԻՍԵԱՆ

ՍՏՈՒԳԵՆԸ ՄԵՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ

ՃԻՇԴ ԵՒ ՍԽԱԼ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ՀԱՄԵՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Ստորեւ կը ներկայացնենք համեմներու վերաբե-րող ճիշդ եւ սխալ կարծիքներ, որոնք վերլուծուած, հերքուած կամ հաստատուած են:

1
Համեմունքները օգտակար են առողջութեան:
Ճիշդ: Համեմունքները լեցուն են միացութիւննե-րով, ինչպիսիք են՝ հակաօքսիտանները եւ հակաբոր-բոքային նիւթերը:
Օրինակ՝
- Զրքումը ծանօթ է իր հակաբորբոքային յատկու-թիւններով:
- Կասիան կրնայ կարգաւորել արեան մէջ շաքա-րի մակարդակը:
- Կոճապղպեղը կը նպաստէ մարսողութեան:

2
Համեմունքները կ'օգնեն նիւարնալու:
Սխալ: Որոշ համեմներ կրնան մասամբ արագաց-նել նիւթափոխանակութիւնը կամ օգնել մարսողու-թեան, բայց ամուսն ծանրութեան կորուստի պատ-ճառ չեն կրնար դառնալ:
Ծանրութեան կորուստը կախեալ է ընդհանուր սննդակարգէն եւ կենսակերպէն: Լաւ կողմը այն է, որ համեմները հաճելի համ հաղորդելով հանդերձ, բարձր ջերմութիւն չեն պարունակեր:

3
Համեմունքները կը փոխարինեն աղը:
Ճիշդ: Շնորհիւ համեմներուն ուտեստները կը դառնան աւելի համեղ, կը նուազի աղին օգտագոր-ծումը եւ կերակուրը կը դառնայ աւելի առողջարար:

4
Եփի ընթացքին համեմունքները կը կորսցնեն իրենց յատկութիւնները:
Ճիշդ: Սխալ: Ձերմութիւնը կրնայ փոխել որո-շակի միացոյթներ, բայց աս չի նշանակեր, որ համե-մունքները կը դառնան անօգուտ: Անոնք կը պահպա-նեն իրենց յատկութիւններուն մեծ մասը, յատկա-պէս, եթէ աւելցուին եփի վերջատրութեան:

5
Համեմունքները կարելի է շատ երկար ժամանա-կով պահել:
Սխալ: Ժամանակի ընթացքին համեմունքները կը կորսցնեն իրենց համն ու արդիւնատրութիւնը: Չա-նոնք լիարժեք վայելելու համար՝
- Պահել լոյսէն եւ խոնաութենէն հեռու:
- Գնել քիչ քանակութեամբ:
- Պարբերաբար փոխարինել նորով:

6
Համեմունքները կրնան գրգռել ստամոքսը:
Ճիշդ: Սխալ: Որոշ անձերու մօտ գորաւոր հա-մեմունքները կրնան գրգռուածութիւն յառաջացնել: Սակայն խելամիտ քանակութեամբ՝ անոնք նոյնիսկ կրնան նպաստել մարսողութեան:

ԼԱԼՈՒ ԱՈՒԿԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամերիկացի գիտնա-կաններ՝ հետազօտելով մարդկային արցունքները, բացայայտած են, որ անոնք կը պարունակեն նիւթեր, որոնք կը մեղմացը-նեն ֆիզիքական ցաւը եւ իրենց ազդեցութեամբ կը յիշեցնեն մորֆինը: Գիտ-նականներ նաեւ արցունք-ներուն մէջ յայտնաբերած են նիւթ մը, որ մանրէաս-պան յատկութիւն ունի:

Գիտնականները նաեւ կարծիքով, կիները 5 ան-գամ աւելի կու լան, քան տղամարդիկ: Անոնք ապացուցած են, որ սերտ կապ կայ լացին եւ սրտանօթային հիւանդութիւններուն միջեւ: Այսպէս՝ արցունքները դուրս հանելով բացա-սական զգացումները, կարելու տոկոսով կը կան-խարգիլեն վերոյիշեալ հիւանդութիւնները: Իսկ տղամարդիկ, որոնք վարժուած են զսպել արցունք-ները եւ իրենց անյաջողութիւններուն տոկալ լուռ եւ անարցունք, առաւել են ենթակայ են սրտանօթային հիւանդութիւններու եւ, բնականաբար, կը կրճատ-ւի անոնց կեանքը:

Միւս կողմէ, ընկճախտէ տառապող իւրաքանչիւր անձ կարիք ունի հոգեբանական պաշտպանութեան: Մեկը ինքզինք կը յանձնէ խմիչքին, ուրիշ մը ինքնա-շարժին դէկին նստած շատ արագ կը վարէ, երրորդ մը՝ գոռալով կը լիցքաթափուի... Բայց անոցմէ ոչ մէկը իր արդիւնատրութեամբ կը հասնի սովորական լացին... Զէ՛ որ լացին կը յաջորդէ յարաբերական անդորր, արցունքները կը մաքրեն սեւ միջոքը եւ կը հանգստացնեն:

ԵՐԵԱՎԱՅԻ ՀՈԳԵԲԱՆԻՆ ԿԱՐԾԻՔՈՎ

ՈՐՊԷՍՁԻ ՊԱՏԻԺԸ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԲՆՈՅԹ ԿՐԷ

Եթէ հասեր էք այն աս-տիճանին, ուր պատիժը անխուսափելի է, ապա հե-տեւեցեք հոգեբանին 7 խորհուրդներուն, որպէս-գի ձեր սահմանած պատի-ժը դաստիարակչական բնոյթ կրէ.

1
Եղբէ հետեւողական. միեւնոյն արարքը ամէն անգամ պետք է ունենայ միեւնոյն արձագանգը: Եթէ այսօր կ'արտօնեք, իսկ յաջորդ օրը կը պատ-ժէք նոյն արարքին համար, երեխան չի սորվիր իր սահմանները:

2
Ձեր դժգոհութիւնը երեխային յայտ-նեցեք հանգիստ, յստակ եւ անմիջա-պէս: Պատիժը պետք չէ վերածուի կոպ-տութեան կամ վիրաւորանքի, այլ ըլլալ յստակ ուղերձ՝ վարքի մասին:

3
Սորվեցուցեք երեխային յանցանքին հետեւանքները կրել: Եթէ ան յատա-կին ջուր թափեց, պետք է սորվի մաք-րել, պնակը ձգեց ու կոտրեց՝ անվնաս հաւաքել կոտորները: Երեխան պետք է մասնակցի իր արարքներուն հետե-ւանքներուն կարգաւորման:

4
Սորվեցուցեք սրտանց ներողութիւն խնդրել: Ներողութիւն խնդրելը նուա-ստացում չէ, այլ՝ ուժ: Ներողութիւնը կր-նայ արտայայտել ոչ միայն խօսքով, այլ նաեւ վերաբերմունքով եւ վարքով:

5
Պատիժը ընտրեցեք երեխային տա-րիքին համապատասխան: Այն, ինչ կըր-նայ հասկնալի ըլլալ մեծ երեխային, կրնայ անհասկնալի թուիլ փոքրին: Պատիժը պետք է համապատասխանէ ձեր երեխային տարիքին եւ կարողու-թիւններուն:

6
Առանձնացուցեք վարքը՝ երեխայէն: Դուք կը պատժէք ոչ թէ երեխան, այլ անոր վարքը: Երեխան պետք է հասկը-նայ ասիկա:

7
Մի՛ պատժէք ձեր երեխան, երբ ին-կած է կամ վնասուած: Փոքրիկը մի պատժէք բաւի մը համար, որ արդէն ցաւ պատճառած է իրեն: Այդ պահուն նեղանալն ու բարկանալը երեխան առանձին կը ձգէ իր ցաւին հետ: Առաջ-նահերթութիւնը տուէք ձեր օգնութեան եւ աջակցութեան, մնացեալը կը քըն-նարկէք աւելի ուշ:

ԶԱՆԻ ՄԸ ՏՈՐՈՎ

ԾԱՆՕԹ ԷՔ ԶԱԼԵԼՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԲԱՐԻՔՆԵՐՈՒՆ

- 1 վայրկեան քալելով ձեր մարմնին մէջ կը բարձրանայ արեան հոսքը:
 - 5 վայրկեան քալելով՝ կը բարելաւուի ձեր տրամադրութիւնը:
 - 10 վայրկեան քալելով՝ կը նուազի «քորթիզոլ»-ը՝ ընկճախտի հորմոնը:
 - 15 վայրկեան քալելով՝ շաքարի մա-կարդակը կը նուազի արեան մէջ:
 - 30 վայրկեան քալելով՝ ծայր կ'առնէ ճարպերու այրումի գործընթացը:
 - 60 վայրկեան քալելով՝ կը բարձրանայ «տոփամալին»-ը՝ «լաւ տրամադրութեան» հորմոնը:
- Զմոռնաք նաեւ, որ քալելը կ'ապահովէ սրտին առողջութիւնը՝ նուազեցնելով սրտի հիւանդութիւններու վտանգը, նուազեցնե-լով արեան ճնշումը եւ բարելաւելով սրտա-նօթային համակարգի գործունեութիւնը:
- Վերջապէս, քալելը կ'ամրացնէ ոսկոր-ները, մկաններն ու յօդերը:

ՀԻՆ ԱԿՆՈՅԻ ՏՈՒՓԵՐՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵԱՆՔ ՄԸ ՏԱՆՔ

Բոլոր տուներուն մէջ ալ կը գտնուին հին ակնոցի տուփեր, որոնք աննպատակ կը թափառին զգրոցներուն մէջ: Այս հին տուփերը ունին բազմաթիւ առաւելու-թիւններ՝ տոկուն են, կոկիկ եւ ապահով՝ փոքր իրեր դասաւորելու համար:

Ծամբորդութեան ընթացքին, ինչպէս նաեւ քաղաքէն դուրս՝ արշաւներու եւ փիքնիքներու ընթացքին այս փոքրիկ տուփերը մեծ գործ կը տեսնեն: Ստորեւ գտնուող օգտագործելու հետաքրքրական տարբերակներ՝ որպէս

ՇԱԲԹՈՒՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԻՆՈՎԻ ԵՐԱՁ

Այս գիշեր նորէն երազըս տեսայ. հոշոր ժայռին տակ, շունչ-շունչի նստած, հենթ-խենթ բառերով կը պատմէի, ցած, թէ իրմէ յետոյ իՆչ կեանք ապրեցայ.

«Երբեմն, պառկած, սաղմոս կարդացի... Բայց յաճախ ալ, քո՛յր, մոռնալու համար Դեզ-դեզ կուտակուած վիշտերս անհամար՝ Իրիկունները գինետուն գացի...»

«Ահ, դուն գինովի աչքեր չե՛ս տեսեր, Հոգիս, հաւատա, աստղով կ'լինայ, Երբ կ'երթամ պառկիլ բաց դաշտին վրայ, Հեզնելու համար երազներն ու սեր...»

«Ահ, դուն գինովի, դեմքս չե՛ս տեսած. Տժգոյն, անիմաստ, անյոյս ու վայրագ, Երբ կ'երթամ պառկիլ, երգով մ'անառակ, Լոյսէ անկողիսս՝ լուսինէն փռուած...»

«Ահ, դուն գինովի հոգիս տեսած չե՛ս, Շենշող ու տրտում, ժպտուն ու լալկան. Արցունքն մռայլ իՆչ ծծողներ կան... - Գինովը կ'ատմեմ.- չընե՛ս, քոյր, չընե՛ս.

«Գինովը սիրէ, անոր սիրտը, քո՛յր, Գեհէն մ'է ցաւի, որ անվերջ կ'այրի. Գինովը Լքեա՛լն է, յոյսէն այրի, Անոր կուրծքը հուր, ճակատն է մաքուր...»:

Այսպէս կ'ըսէի ու դեռ շատ բաներ. Երբ իրեն դարձայ՝ հոն չէր, զարմացայ. Աչքերըս բացի, բաց դաշտին վրայ Զնացեր էի. լուսինը կ'իջներ...»

ՍԱՏԹԵՈՍ ՉԱՐԻՖԵԱՆ

ԽՈՅԱԳԻՐ

ՇՈՄԻՆՈՎ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿ ԼՈՒԲԻԱՅՈՎ ՆԱԽՈՒՏԵԱՏ

Բաղադրիչներ

- 2 գաւաթ կտրատուած թարմ շոմին
- 2 գաւաթ խաշած ճերմակ լուբիա
- 2 ապուրի դգալ ձիթապտուղի ձէթ
- 3 պճեղ մանրուած սիստրի
- 1 պզտիկ սոխ՝ մանրուած
- Կես թէյի դգալ չոր խնկածաղիկ
- 2 ապուրի դգալ մանրուած թարմ ազատքեղ
- 1 ապուրի դգալ կիտրոնի հիւթ
- Աղ, սեւ պղպեղ, կարմիր փոշի պղպեղ

Պատրաստութիւն

Կաթսային մէջ տաքցնել ձէթը եւ յաջորդաբար աւելցնել սոխը, սիստրը եւ ճերմակ լուբիան: Եփել 3-5 վայրկեան, որպէսզի լուբիան ներծծէ սղխ-տո-րին եւ սոխին համը:

Աստիճանաբար աւելցնել կտրատուած շոմինը, խառնելով, մինչեւ որ փափկանայ: Աւելցնել վերը նշուած համեմները, խառնել եւ եփել եւս 3 վայր-կեան:

Փոխադրել ներկայանալի ամանի մը մէջ, երեսը աւելցնել կիտրոնի հիւթը եւ մանրուած ազատքե-ղը:

Այս առողջապահական նախուտեստը, ըստ ճաշակի, կարելի է հարստացնել փշրուած ֆետա պանիրով, «չէրի» լոլիկով, քերոցէ անցած փարմը-գան պանիրով կամ յաւելեալ ձիթապտուղի ձե-թով:

Պատրաստեց՝ ՇՈՒՇԻԿ ՄԱՒԻՍԱԳԱԼԵԱՆ

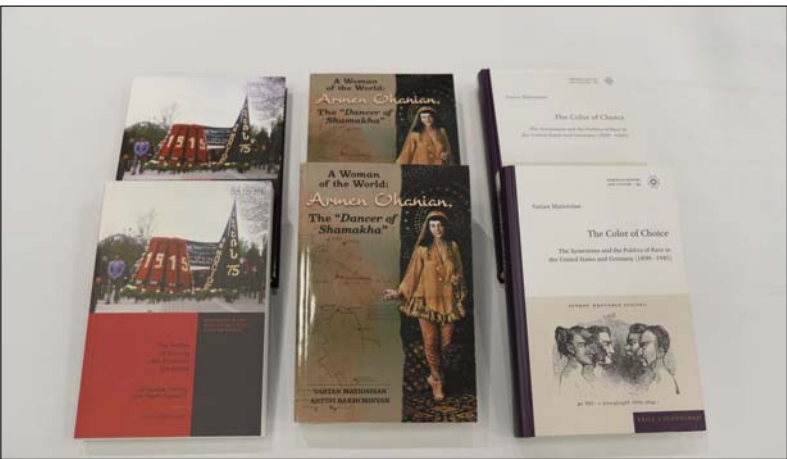
ԳՈԿՏ. ՎԱՐԳԱՆ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ...

Շարունակում 4-րդ էջն

ապա ամփոփ կետերու մէջ ներկայացուց հեղինակին կենսագրականը:

Ապա Նիւ Եորքէն յատուկ այս առթիւ ժամանած հեղինակը սահիկներու ցուցադրութեամբ ներկայացուց իր հրատարակած երեք հատորները՝ մէջընդմէջ ներկաներու հարցումներուն պատասխանելով:

Դոկտ. Մատթեոսեան իր «Armenians In The Modern And Early Modern World / The Politics Of Naming The Armenian Genocide / Language, History And «Medz Yeghern»» գիրքին մասին խօսելով՝ յայտնեց, թէ այս աշխատութիւնը լեզուական, պատմական եւ քաղաքագիտական վերլուծութիւն մըն է «Մեծ եղեռն» եւ «Յեղասպանութիւն» եզրոյթներուն մասին, որուն մէջ ան կը քննէ, թէ ինչպէ՛ս հայերէն «Եղեռն» բառը դարերու ընթացքին զարգացած է եւ 1915-ի աղետէն ետք ստացած՝ հաւաքական ողբերգութեան իմաստ: Զեղինակը ըսաւ, թէ հայերէն լեզուամտածողութեամբ եւ հայկական սկզբնաղբիւրներու վրայ հիմնուելով՝ գիրքին մէջ կը ներկայացնէ բառին պատմական ակունքները (գրաբարէն մինչեւ աշխարհաբար), անոր իմաստափոխութիւնը 1915-էն ետք, եւ թէ ինչպէ՛ս այդ

բառը օտարներու կողմէ քաղաքականացուեցաւ ու դարձաւ բառախաղի առարկայ:

Անդրադառնալով «A Woman Of The World: Armen Ohanian / The «Dancer Of Shamakha»» գիրքին՝ հեղինակը յայտնեց, թէ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԱՐՑԱԽԻ ԳԵՐԻՆԵՐԸ ԱԶԱՏ...

Շարունակում 4-րդ էջն

լուրջ աշխատանք կը տանի Ազրպէյճանի մէջ բանտարկուած հայ քաղաքական գործիչներու ազատագրման, կորուսեալ Արցախի եւ արցախցիներու իրաւական հարցերու լուծման գծով: Այս առիթով Սահակեան լայնօրէն բացատրեց իր աշխատանքային ոլորտն ու քաղաքական, իրաւական եւ մարդկային գործընթացները, այլ նաեւ ցարդ կատարուածն ու ձեռքբերուածը՝ ընդգծելով, որ դատաիրաւական առումով տակաւին շատ ընելիք ունի հայկական կողմը, եւ թե՛ բոլոր հանգրուաններուն յոյժ կարեւոր է

համայն հայութեան աջակցութիւնը հայկական բնօրրան Արցախի վերատիրացման եւ արցախցիներու իրաւունքներու վերահաստատման համար:

27 սեպտեմբերին Սիրանուշ Սահակեան՝ որպէս գլխաւոր հիւր, ներկայ գտնուեցաւ Կլենտելլի Երիտասարդական կեդրոնին մէջ տեղի ունեցած «Չիրենք տուն բերեք» խորագրուած հանգանակային ձեռնարկին՝ ի նպաստ Պաքուի մէջ բանտարկուած հայ պատանդներու իրաւական պաշտպանութեան ֆոնտին:

ՍԱՀՈՒԱՆ 10-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ...

Շարունակում 4-րդ էջն

անուանակոչումը եւ Զամազգայինի նոր շէնքի ընդլայնման աջակցութիւնը: Ի պատիւ Վարուժան Գունտաքճեանի նոր անուանակոչուած ԶԵԴ-ի գրասենեակի ժապաւենի հատումէն ետք, Գունտաքճեանի երկարամեայ բարեկամ եւ գործընկեր Րաֆֆի Ուրֆալեան բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն, ապա ցուցադրուեցաւ Վարուժանի որդիին՝ Սեւակի պատրաստած տետրիզը, որ լուսանկարներու, տեսանիւթերու եւ հարցազրոյցներու հաւաքածոյ մըն էր, որ կը նկարագրէր Վարուժան Գունտաքճեանի կեանքը:

Այնուհետեւ Վիգէն Ա. քննյ. Վասիլեան, Ճան Թի-

թիգեան, Զուրի Ապաճեան, Մուրատ Շահինեան, Անտիք Իզմիրեան, Վահան Կարալուշեան, Արամ Ասլանեան, Ժան Գոսաքեան, Սարգիս Կիտցինեան, Արմինէ Գունտաքճեան եւ Զարլուս Պոզողեան պատմեցին իրենց անձնական յուշերը՝ մեծարելով Վարուժանի կատակասիրութիւնը, բարութիւնը եւ անոր ձգած մնայուն ազդեցութիւնը, ընդգծելով անոր սրամտութիւնը, մտածելակերպի իւրայատկութիւնը, ազդու մտեցումն ու հարցեր լուծելու արտակարգ կարողութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ առատաձեռն բնւորութիւնն ու բարի սիրտը:

ԺԱՄԱՆՅ

ԽԱՉԲԱՆ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 11
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Մեծ գրաստ - Արա կան օտար անուն:
2. Լ. Օ. հաջի մա սնաճիւղերէն - Թատերա կան հանգրուան:
3. Ձայնաւիղը տաւելը - Կարծիք քաղա տեսակ:
4. Ինքնաբոյս - Գեղատեսիլ տերեւներով բոյս:
5. Իրացուցի - Նիճերիոյ քաղաքներէն:
6. Բրտուն - Անձնա կան դերանուն:
7. Արա կան անուն - Մայրիկ:
8. Ածա կանա կերտ - մասնիկ - Իգա կան օտար անուն - Ձայնաւիշ:
9. Սխտմ - Գրա բար՝ ո՛ր:
10. Տեղեկանալ - Իրանահայ մամուլէն:
11. Նկարքա կան կարմիր ներկ - հաւկ:

ՈՐԱԳՆԱԳԵԹ

1. հաջորդօք - Լիբանանի լեռներէն (իսկ):
2. Պախլե - Ադամ օտարացած:
3. Իրերայաջորդ գիրքը - Այբուբենէն - հաղողի եփած քաղցու:
4. Կայսերական իրովարտակ - Արա բա կան ոտաւ:
5. -Աշտանալ - Կարելոր:
6. Թունիլին ալը փակելու խցան:
7. Արցախի հնավայրերէն (իսկ) - Նիւթ:
8. Երեկոյ - Իշխանա կան աթոռ:
9. Անասունի դիակ (իսկ) - Բոսոր - Ձայնաւիշ:
10. Յաղաբերական դերանուն - Իգա կան անուն:
11. Պաղատու ծառա տեսակ - Մէլը:

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

1	3					6
	5			4		
				9	3	2
	4			2		3
	6			5		1
5				7		8
8		4				2
				6	8	1
		9	2	3		

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գեղատալ խաղաքն է իւրաքանչիւր 9 խաղաքի հաջորդ 9 բաժնիներէ (3x3): Բացառութիւն սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր խաղաքի մէջ թուանշան մը գետնդէլ՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 խաղաքի միջոց իւրաքանչիւր բաժնի ունենայ չեն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խաղերով՝ ո՛չ մէկ պարագայի արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժնիին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ խաղաքիներում մէջ գետնդրուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՅԻ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ԼՈՒԹՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՆ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 11
1	Թ	Ի	Լ	Ա	Ս	Ա	Ր	Գ		
2	Դ	Ա	Ա	Ր	Ա	Թ	Գ	Ա		
3	Թ	Ա	Լ	Ա	Ր	Ա	Ս	Ա		
4	Դ	Ա	Լ	Ա	Ս	Թ	Գ	Ա		
5	Ա	Լ	Թ	Ա	Ս	Ա	Ր	Գ		
6	Ա	Լ	Թ	Ա	Ս	Թ	Գ	Ա		
7	Դ	Ա	Ս	Ա	Ր	Ա	Լ	Ա		
8	Ա	Ս	Թ	Ա	Ս	Թ	Ա	Լ		
9	Թ	Ա	Ս	Թ	Ա	Լ	Ա	Ս		
10	Ա	Լ	Թ	Ա	Ս	Թ	Ա	Լ		
11	Ա	Լ	Թ	Ա	Ս	Թ	Ա	Լ		

ԱՐՏՈՐ										
	3	7	5	9	8	1	2	6	4	
	8	9	1	4	2	6	5	7	3	
	4	2	6	7	5	3	1	9	8	
	5	4	9	1	3	7	8	8	2	
	7	3	2	6	9	8	4	1	5	
	6	1	8	2	4	5	9	3	7	
	9	6	4	3	7	2	8	5	1	
	2	5	3	8	1	9	7	4	6	
	1	8	7	5	6	4	3	2	9	

ԱՅՍՕՐ՝ «ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»-ԷԼ
Radio Voice of Van - Վանայ Զայն FM: 94.7 եւ 95 MHz

- 7.00- Զայլերգներ
- 7.03- Առաստ լուսոյ / Բարի լոյս
- 7.15- Զանդարտ երգեր
- 7.30- «Բարեւ»
- 8.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
- 9.00- 40-ամեակի վկայութիւններ. Վաչէ Բրուտեան (ուղիղ՝ դիմատետրով)
- 9.30- 40-ամեակի վկայութիւններ. Մինաս Զանգեհեան (ուղիղ՝ դիմատետրով)
- 10.00- Սփիւռքահայ երգիչներու կատարումներ
- 10.30- Զայկական աշխարհի Լուրեր (արձանագրում)
- 10.45- Չուերգներ
- 11.00- Զայրենի սիրուած երգեր
- 12.00- «Զայագիտակ» («Երեւանի պատմութեան թանգարանը 95 տարեկան)
- 12.20- Աշուղական երգերու արդի կատարումներ
- 1.00- Ազգային-հայրենասիրական երգեր
- 1.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
- 2.00- «Յիշատակելիները» (Գեորգ Աշճեան)
- 2.05- Յեղափոխական երգեր
- 3.00- «Զըլ եոմ պիոյմու» (ուղիղ՝ դիմատետրով)
- 4.00- «Մուպատարաթ» (ուղիղ՝ դի-

- մատետրով)
- 4.30- Արաբերէն երգեր
- 5.00- «Վանայ Զայն»-ը երեկոյեան
- 5.05- Զայրենի խումբերու կատարումներ
- 5.30- Ազգագրական-տոհմիկ երգեր
- 6.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
- 6.50- Ժողովրդային երգեր
- 7.00- «Զատեք եւ կեանք». Նիւթ՝ «Աստուած Եսայի մարգարէն կը կոչէ մարգարեութեան», հիւր՝ Պարոյր Ծ. Վրդ. Ըեր-նեգեան (ուղիղ՝ դիմատետրով)
- 8.00- Օրուան երգիչ (Յովհաննես Պատալեան)
- 8.30- Juke Box
- 9.00- Դասականներ
- 9.30- Զայկական աշխարհի լուրեր (կրկ.)
- 9.45- «Երգ-երգոց»-ի կատարումներ
- 10.30- Զեղինակային երգեր
- 11.00- Երգչախմբային կատարումներ
- 12.00- «Յիշատակելիները» / Յեղափոխական երգեր
- 2.00- Լոր երգեր
- 3.00- Կրկնութիւններ
- 5.00- Այլազան երգեր
- 6.00- Զանդարտ երաժշտութիւն

Զեր մայրն ընկերակիցը **Radio Voice of Van:Live**

DOWNLOAD

Google Play Apple Store

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ
«ԱԶԴԱԿ»Ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել
հետեւեալ թիւերում.-
(01)258526, (01)260115 եւ (01)241274:

ՊԵՅՐՈՒԹ ՄԱՐԱԹՈՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

«ՓՈՅՆԹ ԶԻՐՈ» ՄՐՅՈՒՄԸ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԱՄԱՐՏԵՑԱՒ

Պեյրուֆ մարաթոն միութիւնը անցեալ կիրակի կազմակերպեց «փոյնթ զիրօ» նոր ձեւի մրցումը, որ վազելու եւ մարմնի տոկոսութեան ու կարողութեան մրցակցութիւն մըն էր՝ մասնակցութեամբ տարբեր երկիրներէ 1.050 մարզիկներու:

Փառաւոտի վերածուած այս մարզական օրը երկարեցաւ 12 ժամ՝ առաւօտեան ժամը 7:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 7:00:

Մասնակիցները բաժնուեցան երեք մարզածներու: 500 մարզիկներ մասնակցեցան մարմնի տոկոսութեան մրցումին, 300 մարզիկներ՝ 5 քմ վազքի մրցումին, մինչ 200-է աւելի փոքր տարիքով պատանի-պարմանուիներ 2 քմ վազքի մրցումին մասնակցեցան:

Մարզական այս փառաւոտը նոր առիթ եղաւ Լիբանանի մէջ եւ նոր փորձառութիւն մը, որ իրար կը միացընէ ուժը, տոկոսութիւնը, արագութիւնը, ինչպէս նաեւ խմբային աշխատանքը մրցակցութեան մթնոլորտի մէջ՝ 25 հազար քառակուսի մէթր տարածութեան վրայ:

Այս փառաւոտին յաջողութեան մէջ մեծ դեր ունեցան 8 կարեւոր մարզական ակումբներ՝ «Աթլից Անոնիմըս», «9616 Ֆիթես Տիսթրիք», ՊԱՐ, «Լեւել Ափ», «Հապ 30», Պեյրուֆ Փըրֆորմընս սենթըր», «Չեմփ» եւ «Զոսֆիթ 961»:

Ստորեւ մրցումներուն թեմքից արդիւնքները.

ԽՄԵԼՅԻՆ ԴԱՄԱՌՈՐՈՒՄ ՏՐԱԶ

- 1.- Ռատան Համզէ եւ Ռոնի Շեխանի
- 2.- Մարիօ Տըպս եւ Ճօ Ֆարես
- 3.- Սոհամետ Ապտալա եւ Ռամի Ռոզք

ԱՐԶԻԿԱՆԵՐ

- 1.- Զարա Մախլուֆ եւ Սոնա Առաքելեան
- 2.- Սամիրա Զատուորա եւ Սարա Զառնիպ
- 3.- Ժոլէ Սրուր եւ Մարի Մարտիրոս

ԶՈՅԳ ՏՐԱԶ

- 1.- Սամիր Սալման եւ Իմատ Ժեզգիկ
- 2.- Մարուան Տարուիշ եւ Սոհամետ Զատուի
- 3.- Սուաֆաք Խաթիպ եւ Ռոմարիօ Իպրահիմ

ԶՈՅԳ ԱՐԶԻԿԱՆԵՐ

- 1.- Այա Սապարա եւ Սարա Ռեհպէ
- 2.- Սթեֆանի Սարգիս եւ Սալի Չելտան
- 3.- Տիմա Տեքերմենեան եւ Ճեյնիֆըր Ռոզքալա

ԽԱՌՆ ԶՈՅԳԵՐ

- 1.- Սամիր Սալման եւ Նեսրին Նժեյմ
- 2.- Մանուէլ Եահիա եւ Նորա Մարիա Փարիքա
- 3.- Ապտել Ռահման Պատր եւ Տիմա Համ

Շար.ը՝ էջ 8

ՃԻՒՏՕ

ՆԱՐԵԿ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ՅԱՂԹԵՅ ԻՐ ԹՈՒՐԶ ՄՐՅԱԿԻՑԻՆ

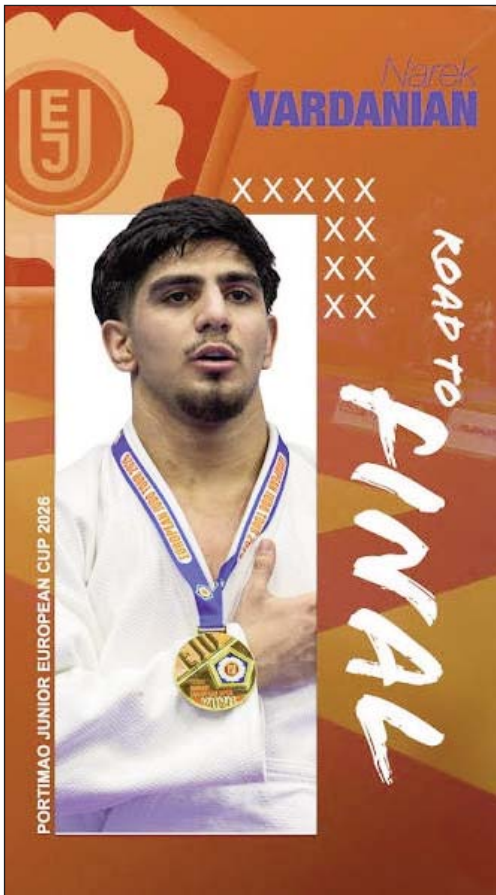
Պաքուի մէջ տեղի կ'ունենայ ճիւտոյի աշխարհի ախոյեանութիւնը, որուն կը մասնակցին 622 մարզիկներ՝ 93 երկիրներէ: Հայաստան չմասնակցեցաւ այս մրցաշարքին, բայց շուտահայ Նարեկ Վարդանեան իր մասնակցութիւնը բերաւ 73 քկ կշիռի մրցումներուն:

18 տարեկան Վարդանեան պարտութեան մատնեց թուրք մրցակից Իպրահիմ Տեմիրելը՝ Բ. հանգրուանի իր մրցումին:

Վարդանեան նաեւ դուրս ձգեց Փոլ Շուէլ Ալիմա Ֆուտան՝ Ա. հանգրուանին, ապա Տեմիրելը՝ Բ. հանգրուանին: Սակայն ան Գ. հանգրուանին պարտութիւն կրեց պրագիցի Տանիէլ Զարկինեան, որ նախապէս քանի մը առիթով բարձրացած է Ռոհմայական խաղերու եւ աշխարհի ախոյեանութեան պատուոյ իարթակ:

Նկատի առնելով, որ 73 քկ կշիռի մասնակիցները մօտ 50 հոգի են, Գ. հանգրուան հասնիլը ինքնին արդէն նշելի կէտ մըն է Վարդանեանի համար, որ տակաւին փորձառութեան կարիք ունի:

Վարդանեան 2026-ի Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցումներուն ոսկի մետալը շահած էր մարտին Ռիկայի մէջ պարտութեան մատնելէ ետք Վատ

Միթրոն, ինչպէս նաեւ անցեալ տարի շահած էր երիտասարդներու Եւրոպայի ախոյեանութեան արծաթէ մետալը:

ԹԵՆԻՍ

ՃՈՔՈՎԻԶ 7-ՐԴ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ՓԵՔԻՆԻ ԱՆՈՅԵԱՆ

Սերպ վեթերան թենիսմեն Նովաք Ճոքովիչ 7-րդ անգամ ըլլալով շահեցաւ Զինատանի թենիսի բաց մրցաշարքը՝ աւարտականին պարտութեան մատնելէ ետք աւստրալիացի Ալեքս Տէ Միւնաորը՝ 7-6 եւ 0-1 արդիւնքով:

Տէ Միւնաոր առաջին սեթի աւարտէն ետք մեկնեցաւ դաշտէն՝ դարմանուելու համար, եւ վերադարձաւ իր ձախ սրունքը կապուած, բայց առաջին կէտը շահելէ ետք մօտեցաւ իրաւարարին եւ յայտնեց, թէ չի կրնար շարունակել մրցումը:

27 տարեկան Տէ Միւնաոր ըսաւ. «Երբեք լաւ չեմ գգար... կ'ուզեմ ներում հայեցի բոլոր համակիրներէն: Չէի ուզեր այս ձեւով աւարտել... յուսամ յառաջիկայ տարի կը տեսնուիք»:

Երկու կիսաւարտականներն ալ սպասուածէն առաջ աւարտած էին. Հուլայեթ Հուրքաչ վիրաւորուած էր եւ

պարտուած Տէ Միւնաորի դէմ մրցումին, մինչ Տանիլ Մետովետե մրցումի վերջին վայրկեաններուն գնդակը հարածած էր հանդիսատեսի մը ուղղութեամբ եւ մրցումը պարտուած հռչակած Ճոքովիչի դէմ:

Շար.ը՝ էջ 8

«ՖՈՐՄԱԿԱ 1»

ՌԱՍԸԼ ՎԵՐՁԻՆ ԴԻՐԸԵՆ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՍԻՆԿԱՓՈՐԻ ԿՐԱՆ ՓՐԻՆ

«Ֆորմիլա 1»-ի «Մերսետես» խումբի վարորդ բրիտանացի Ճորճ Ռասըլ այս շաբաթավերջին Սինկափորի կրան փրիին վերջին դիրքէն պիտի սկըսի:

Անբախտ Ռասըլ, որ ամիսներէ ի վեր կը փորձեր մօտենալ տարեշրջանի ընդհանուր դասաւորման պարագլուխի դիրքը գրաւող իր խմբակից Զիմի Անթոնելլիի, վերջին կրան փրիներուն վերստին ետ մնացած է անկէ եւ այժմ 84 կետերով ետ կը մնայ:

Այս շաբաթ ալ վերջին դիրքէն սկսիլը լաւ նշան չէ, մասնաւորապէս որ ան Պահ-րելլի կրան փրիէն դուրս մնացած էր: Անոր ուժ բանեցնող գործիքը պէտք է փոխուի, եւ այս տարեշրջանի իր 4

Շար.ը՝ էջ 8

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱԶԱԿԱՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԶ Կ՝ՈՒՆԵՆԱՅ

Աշխարհի ախոյեանութեան նախօրեակին, Հայաստանի մարմամարզութեան հաւաքականը ուսումնամարզական հաւաք կը կատարէ:

«Արմենփրեն»-ի համաձայն, Հայաստանի հաւաքականը այժմ կը գտնուի Գերմանիա, ուր մինչեւ 12 հոկտեմբեր ուսումնամարզական հաւաք կ'ունենայ:

17-էն 25 հոկտեմբերին, Նետերլանտներու Ռոթթերտմ քաղաքին մէջ աշխարհի ախոյեանութեան, Հայաստանի հաւաքականը պիտի մասնակցի Արթուր Դաւթեանի, Արթուր Անտիսեանի, Համլէթ Մանուկեանի եւ Մամիկոն Խաչատրեանի հետ:

ԹՈՄԱՍ ԱԴՈՐԵԱՆ ՀԻԱՆԱԼԻ ԿՈԼ ՆՇԱՆԱԿԵՑ

Արժանթինահայ միջնապահ Թոմաս Ադորեան գերեցիկ կ'ու նշանակեց Պանֆիլտի հետ Արժանթինի Զլաուսուրայի 11-րդ հանգրուանի մրցումներուն գծով, Ռոսարիօ Սանթրալի դէմ:

Մրցումը վերջ գտաւ 1-1 արդիւնքով: Ադորեան 41-րդ վայրկեանին բացաւ մրցումին հաշիւը՝ ուժգին հարուածով մօտ 25 մետրէն, եւ գնդակը դպնալէ ետք բերդի հորիզոնական ձողին, մտաւ Ռոսարիոյ բերդին մէջ:

Պանֆիլտ իր առաւելութիւնը պահեց մինչեւ մըրցումի վերջին բաժինը, ուր Ռոսարիօ 80-րդ վայրկեանին միայն կրցաւ արդիւնքը հաւասարեցնել շնորհիւ ճիւղակի Զանթիգանոյի:

Թոմաս Ադորեանի համար այս կ'ուր եղաւ Արժանթինի ախոյեանութեան գծով իր առաջինը՝ նախապէս երկու կ'ուր նշանակելէ ետք բաժակի մրցաշարքին:

Պէտք է նշել, որ Ռոսարիօ Սանթրալի խմբապետն

Է Անխել Տի Մարիա, որ տարիներէ ի վեր Արժանթինի ազգային խումբի աստղերէն մէկն էր:

Ադորեան իր կարգին երկու մրցում կատարեց անցեալ տարի Հայաստանի հաւաքականին հետ, բայց աւելի ուշ իրաւեր չստացաւ միանալու:

ԶԱՐԱԹԷ

ՄՈՆԻԶԱ ԱՐԶՈՒՄԵԱՆ՝ ՈՍԿԻ ՄԵՏԱԼԱԿԻՐ

Ֆրանսահայ քարաթէի մարզիկ Մոնիքա Արզումեան իր 19-րդ տարեդարձը նշեց ոսկի մետալ նուաճելով աղջկանց 61 քկ կշիռէն վար «քարաթէ 1 սերի Ա.» մրցաշարքին ընթացքին:

Չալցպուրկի (Աստրիա) մէջ տեղի ունեցող այս միջազգային մրցաշարքին, Ֆրանսահայ մարզիկը 5-1 արդիւնքով պարտութեան մատնած էր գերմանացի Միա Պիլը աւարտական մրցումին՝ կիսաւարտականին ալ դուրս ձգելով Աննա Ռոտինան 9-1 արդիւնքով:

Արզումեան իր կշիռի աղջկանց դասաւորման մէջ թիւ 3 դասուած է ըստ Ֆրանսայի քարաթէի ֆետերասիոնին: Զումիթէ քարաթէի դէմ առ դէմ մենամարտի մարզաձեւն է:

Արզումեան 2024-ին շահած էր աշխարհի երիտասարդներու ախոյեանութիւնը, իսկ 2025-ին Եւրոպայի երիտասարդներու ախոյեանութիւնը՝ 59 քիլոկրամէն վար կշիռի կարգին մէջ: Անցեալ յունիսին ան ոս-

կի մետալ շահած էր «Քարաթէ 1» մրցաշարքին, Ռապաթի մէջ (Մարոք):

ԵԹԷ ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ ՍԻԹԻ ՊԱՏԺՈՒԻ, ՀԱՍԼԱՆՏ ՊԻՏԻ ԼԸԷ ԱԿՈՒՄԲԸ

Նիւթական կանոններու խախտման պատճառով եթէ Մանչեսթըր Սիթին աւելի ցած դասակարգ փոխանցեն, ակումբի յառաջապահ Երլինկ Հալանտ իր ասպարէզը պիտի շարունակէ Սպանիոյ մէջ՝ Նախապատուութիւնը տալով Պարսելոնային:

Ըստ «Փութալոլ Ինսայտըր»-ի, նման թեմազրութեան մը զարգացման պարագային, Նորվեկիացի յառաջապահը կը մերժէ միանալ Արսենալին:

26 տարեկան յառաջապահին շուրջ ստեղծուած իրավիճակին ուշի ուշով կը հետեւի նաեւ Ռեալ Մատրիտ:

Հալանտի համար սպանական երկու «հսկայ»-ներն ալ կարեւոր են, եւ

Շար.ը՝ էջ 8

Շար.ը՝ էջ 8

